

İMGE BEBEK

A. Zafer Atasoy*

ÖZET

Bu çalışmada, psikanalitik bir kavram olan "İmge Bebek" in gebelikleri nedeniyle ilk kez hastaneye muayene olmak için başvuran anne adaylarında değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Ödipal dönemde doğan, latens dönemine kadar bilinç dışı, bilinç öncesi ve bilinçte varlığını sürdüren ve ergenlik döneminde artık varlığını bilinç dışında koruduğu ileri sürülen "İmge Bebek" in gebeliğin başlaması ile tekrar canlanmasının araştırılması yapılmıştır. Araştırmanın evrenini SSK Ankara Doğumevine Kasım 1995'te başvuran 75 anne adayı oluşturmuştur. Veriler teke tek görüşme tekniği ile toplanmış ve açık uçlu sorulara verilen yanıtlar, görüşme sarısında araştırmacı tarafından kaydedilmiştir. Ödipal ve latens dönemlerin izlerini taşıyan anne olma isteğinin, preadolesans ve adolesans döneminde bilinçli olarak ortaya çıktığı, yaygın olarak anne adaylarının çocukluklarında bebeklerinin olduğu, evcilik ve bebek oyunları oynadıkları saptanmıştır. "İmge Bebek" in yaşama ortamı olarak değerlendirilen evcilik-bebek oyunlarının kız çocuklar için önemi tartışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: İmge bebek, gebelik

SUMMARY: IMAGINARY BABY

The purpose of this study is to determine and to evaluate the "Imaginary Baby" in pregnant women who attend their first prenatal check-up. The evaluation of the "Imaginary Baby" who is born during oedipal state, and who lives till latency in the unconscious, preconscious and conscious is checked with the beginning of the pregnancy. Seventy five pregnant women who applied to the Maternity Hospital of Social Security in Ankara in November 1995, were the subjects of the study. Data was collected through the responses to open-ended questions which were recorded by the researcher. During preadolescence and adolescence that have the traits of latency and oedipal states, the conscious desire of being a mother arises. Mother candidates widely have dolls during their childhood and they play with them. Doll plays evaluated as the living place for imaginary baby are very important for girls.

Key words: Imaginary baby, pregnancy

GİRİŞ

Bebek, işlevleri ve varoluşu ile dış dünya tarafından çoğu kez algılandığı gibi; yalnızca bir sindirim sistemi ya da gastrointestinal tüp değildir; hiçbir bebek tek başına biyolojik bir yapı sergilemez. Bebeğin dışında, onunla ilişki kuranlar, öncelikle onun oral işlevleri ve gastrointestinal sisteminin işleyisi ile ilgilidirler çünkü beslenmesi sırasında kurulan ilişki en canlı olandır. Anne memesini verirken onunla doğrudan ilişki kurar, gaitasını temizlemekle de verdiği bir biçimde almış ve bir süre önce kurduğu yakın ilişkiyi sürdürmüş olur. Bebek ile ilgilenen her birey annenin sergilediği bu yaklaşımı tekrar eder. Emmesi, gaz çıkarması, gaita çıkarması, rahatladığının, doyuma ulaştığının göstergeleridir. Beden sağlığı bozulan bebeğin bu işlevleri bozulur. Tıbbi değerlendirilmesi de bu açıdan yapılıdır. Ancak

oral özelliklerinin baskın olduğu, fizyolojik yapısı ve biyolojik özellikleri dışında, bebek başka boyutlar taşımaktadır. Bakım ve ilgi en önemli gereksinimlerini oluşturur, bunları ise annesi ya da onun yerini tutan kişi verir. Bebeğin en yakın, sürekli ilişki kurduğu annesi ise bu ilişkide bebeğinkine benzer biçimde biyolojik özellik sergilemez, annenin biyolojik özellikleri neredeyse yok olmuştur. Diğer bir deyişle anne ruhsal özellikleri; bilinci, bilinç öncesi ve bilinçdışı ile bebeğin karşısındadır. Anne bebeğin biyolojik gereksinimlerini karşılamaşının ötesinde, bebeğin duygusal, ruhsal gereksinimlerini karşılamak istediğinde ve zorundadır. Anne-Bebek ikilisinin oluşturduğu ilişkide bebek biyolojik özellikleri ve annesinin yarattığının (kendisi ve bebeği için) yanı sıra kendisinin gereksinimi olan psikolojik özellikleri ile yer alır. Anne ise bu ikili ilişkide tek başına psikolojik özellikleri ile vardır. Anne-Bebek ilişkisinde bebek psikolojik ve biyolojik

* Uzm. Dr., SSK Ankara Çocuk Hastalıkları Eğitim Hastanesi, Ankara.

özellikleri ile, anne psikolojik özellikleri ile vardır. Dolayısıyla anne, bebeği ile kurduğu ilişkisinde fantazmatik, imgesel bir yapı sergiler (Soulé 1991, Golse 1992, Stoleru ve Lebovici 1997).

Gebelik boyunca bilinmeyi içeren yapısından dolayı, sergilediği tüm fizyolojik özelliklerine karşın, fötüsün kendisi ile doğrudan ilişki kurulamamaktadır. Fötüsün taşıdığı ya da ona atfedilen soyut özellikler nedeniyle, anne tarafından geliştirilen her türlü düş ve beklenti, onun üstünde kurulabilmektedir. Anne henüz doğmamış, doğacak olan bebeğin karşısına öncelikle düşleri ve düşünceleri ile çıkar; doğmadan önce bebek hakkında bir çok varsayımları vardır. Bu varsayımların önemli bir kısmı bilinç dışına, diğerleri ise bilinç öncesi ve bilince aittir. Bebek, doğduktan sonraki somut yapısına karşın, doğum öncesi sahip olduğu, annesinin ona kazandırdığı imgesel özelliklerini kaybetmez, saklar. Bebeğin biyolojik özellikleri ile ona atfedilen ruhsal, imgesel özellikler iç içedir (Soulé 1991, Storeru ve Lebovici 1997). Bağlanmanın ilk adımları, karşılıklı olarak bu ortamda atılır (Atasoy 1996).

Anne-bebek ilişkisinin ve etkileşiminin iki boyutu vardır.

1-Duygusal bağlanma: Anne bebeğin ritmini yeniden düzenler, onu algılar. Algıladığını yansıtır. Aralarında tek yönlü sözel (anneden bebeğe) ve sözel olmayan iki yönlü karşılıklı bir ilişki vardır (Bowlby 1969, Anderson ve ark. 1977, Ainsworth ve ark. 1978, Bleichfeld ve ark. 1984, Soulé 1992, Holmes 1993, Atasoy 1996).

2-Annenin imgesel düşünceleri: Hamile annenin iç dünyasında, içsel yaşamı ile ilişkili, kendisinin yarattığı, bir imgesel bebek vardır. Bu bebeği İmge Bebek olarak tanımlamak olasıdır (Soulé 1992, Stoleru ve Lebovici 1997).

İmge bebeğin temelleri annenin çocukluğunda atılır, böyle var olur, yapılır. Ödipal dönemde ben nereden ve nasıl dünyaya geldim soruları küçük kızın kafasını kurcalamaktadır. Cinsiyeti (kız olmak, kadın aday olmak) ve sosyal etkiler sonucu çocuk sahibi olmak ister. Ancak böyle bir gücü yoktur. İsteğine "bir gün gelecek, senin de çocuğun olacak" şeklinde yanıt verilir. Beklemek zorundadır. Küçük kız ise bekleyemez. Belli bir cinsiyeti olan bir bebek düşler, ya da anne baba ve yakın çevresi tarafından verilen, bazı durumlarda da kendisinin yarattığı oyuncak bir bebek sahibi olur. Küçük kızın bilinç dışında,

sıklıkla anne ile birlikte bir çocuğa, bebeğe, sahip olma fantezisi doğar; bu fantezilerde genellikle anneyi bebeğin yaratıcısı, kendisini ise taşıyıcısı olarak tasarlar (Fenichel 1945). Bu bebek kendisinin annesi ile birlikte dünyaya getirdiği, kendisinin olan bir bebettir. Küçük kızın bebeğinin oluşması, döllenmesi, fekdasyonu oral yolla olur (yiyince karın büyür, bebek de büyür, erişkinler, anne ve baba dudaktan öpüşür, vb....). Oral fekdasyon ile oluşan, bedenin içine ağzından giren, bebeğin doğumu da doğal olarak defekasyon yolu ile, bağırsağından olacaktır. Bu düşünceler oyunlara yansır. Tekrarlayan bu oyun bitmek bilmez. Oyun gerçekte hayal arasında geçişi oluşturan önemli bir adımdır. Oral fekdasyon ile sahip olduğu, defekasyonla doğurduğu bu bebek bir yeni doğan ile hiç bir ilişkisi olmayan, kızın kendi yaşına yakın bir bebettir. Bebeğin babası da doğal olarak kendi babası ya da baba rolünü oynayan kişidir. Ancak bu düşünceler küçük kıza suçluluk duygularına iter. Annesinin doğurganlık gücünü alması, ona rakip olması, babanın cinsel eş olarak seçilmesi, yasak sevinin ortaya çıkması gibi. Küçük kız için bebeği iyi bir arkadaşdır, onunla dertleşir, onunla oyunlar oynar, yaşamını, olumlu ve olumsuz deneyimlerini ona aktarır. Bebek duygusal iletişimin denetimsiz ve olağan yapıldığı nesnedir. İmge bebek kız çocuğunun oyuncak bebeğinde somutlaşır, bu bebeği edinme biçimi imge bebeğin somutlaşmasında rol alabilir, ancak bu durum çoğu kez gözardı edilebilir.

Latens dönemin başlaması ile birlikte bu duygular bastırılırlar, kaybolmazlar ve yaşarlar. Nostaljik olarak kalırlar. Küçük kız artık bebeği ile oynamamaktadır, ancak oyuncak bebek terk edilmiş de değildir, kız çocuğunun yaşam alanı içinde yeni bir yer edinmiştir, eski etkinliği her an doğacakmış gibi beklemektedir. İmge bebek kızın duygusal, psikolojik yaşamında paylaşım nesnesi olarak önceliğini yitirmiştir.

Adolösans ve manarş ile birlikte sırasıyla cinsel ilişki, evlilik, biyolojik olarak doğurabilme ve bunların sonucunda çocuk sahibi olma gündeme gelir; genel bir şaşkınlık ortaya çıkar. İlk cinsel ilişkilerde sıklıkla korunma yöntemlerine başvurulur. Korunma ortamında gerçekleşecek cinsel ilişki sonunda doğması için adım atılmış olan, olası bebek öldürüldüğü için kadın suçlanır. Kadın, psikolojik, sosyal ve ailesel baskılarla çocuk sahibi olmaya karar verir. Böyle bir dönemde gebelik sıklıkla arzu edilir, ancak bebek sahibi ol-

ma konusunda kararsızlıklar hep vardır. Bebek sahibi olmakla olmamaktan oluşan ambivalan duygu baskındır. Özellikle gebeliğin gerçekleşmesi ile birlikte ilk trimestrdeki kusmalar biyolojik ve hormonal özellikler kadar oral fekondasyon düşüncesinin alevlenmesi ile yakından ilgilidir. Kusma ile gebelik sonlandırılacaktır, çünkü ilk bebeğine, imge bebeğine oral fekondasyonla sahip oluşturma, kusma ise gebelik ürününü doğurmadan bedeninden uzaklaştırmanın tek yoludur, böylece ödipal kaygılar azalır, suçlanmalardan korunmuş olunur. Gebeliğin ilerleyen aylarında kusmaların azalması biyolojik ve hormonal özellikler kadar ödipal kaygıların, suçlanmanın azalması ile ilgilidir.

Doğumla ortaya çıkan bebek, yani "Yeni Doğan" biyolojik özellikleri ile annenin ruhsal aygıtındaki "İmge Bebek"e benzemez. Bazen cinsiyeti, sıklıkla ağlaması, uyku düzeni, beslenmesi gibi, doğası gereği fizyolojik farklılıklar taşır, yaşatılmış olandan çok değişiktir. "İmge Bebek" bırakıldığı yerde annesini beklerken, "Yeni Doğan" sabırsızdır, biyolojik istekleri bitmek bilmez, zaman alır, emek ister. Ayrıca "İmge Bebek"ten farklı olarak "Yeni Doğan"ın psikolojik istekleri de vardır.

"Yeni Doğan" "İmge Bebek"e, "İmge Bebek" "Yeni Doğan"a benzemek zorundadır. Anne ile bebeğin kurduğu ilişki böyle bir yönde gelişir. Bu süreç boyunca "Yeni Doğan" "İmge Bebek" in bazı özelliklerini annesi aracılığı ile alırken bazı özelliklerin de törpüleri. Benzer biçimde "İmge Bebek"de "Yeni Doğan"ın bazı özelliklerin alır, bazı özelliklerin törpüleri. Bu bir süreçtir. Artık ne fizyolojisinin ağırlığını ortaya seren, ne de imgesel ağırlığını sergileyen bebekler vardır. Tanımlanan bu iki özelliğin sentezini içeren yepyeni bir bebek vardır.

AMAÇ

Bu bir epidemiyolojik çalışmadır ve çalışmaya katılan anne adaylarının demografik özellikleri ile birlikte "İmge Bebek" kuramsal yaklaşımını nasıl yaşadıklarını sorgulamak amacıyla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

1) Anne ve baba adayının yaşı, eğitim düzeyi, mesleği, evlilik süreleri, ekonomik durumları ile ilgili kendi değerlendirmeleri, gebelikten korunma yöntemi uygulayıp uygulamadığı, gebeliğin istenip istenmediği, kardeş(ler)in dökümü nasıldır?

2) Annede ne zaman bebek sahibi olma arzusu ortaya çıkmıştır?

3) Annenin çocukluğunda oynadığı oyunlar nelerdir, bu oyunlarda kullanılan oyuncaklar nelerdir, üstlenilen rol(ler) nedir, kimlerle paylaşmıştır?

4) Anne adaylarının bebekleri ile ilgili cinsiyet beklentileri nasıldır?

YÖNTEM

Denekler: Kasım 1995'te Ankara SSK Kadın Hastalıkları Hastanesinin Doğum Polikliniğinde gebelikleri nedeniyle ilk başvurusu yapan anne adaylarından oluşturulan evren ile araştırma yürütülmüştür. Görüşme sırasında anne adaylarının 21'inin (%28) gebeliklerin 4. ayında, 21'inin (%28) 5., 33'ünün (%44) ise 6. ayında oldukları anlaşılmıştır. Anne adaylarına araştırmadan söz edilmiş ve çalışmaya davet edilmişlerdir. Gönüllü olarak çalışmaya katılmayı kabul eden 75 anne adayını araştırmaya alınmış ve örnekleme oluşturmuşlardır.

Veri toplama araçları: Araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilen yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

İşlem: Araştırmaya gönüllü olarak katılan anne adaylarına gebe polikliniğindeki görüşme odasında araştırmacı tarafından geliştirilen sosyodemografik bilgiler içeren anket formu teke tek görüşme sırasında uygulanmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak çözümlenmiştir.

BULGULAR

Araştırmaya katılan 75 anne ve baba adayına ilişkin veriler tablo 1'de özetlenmeye çalışılmıştır. Annelerin yaş ortalaması 25.1 ± 5.0 (23-50) yıl olarak hesaplanmıştır.

Anne adayları ile yüz yüze yapılan araştırma sırasında ilk kez hangi yaşta çocuk sahibi olma isteğine sahip oldukları da sorgulanmıştır. 3 anne adayını böyle bir isteğe hiçbir zaman sahip olmadıklarını belirtmişler; diğer 72 anne adayında ise bu isteğin ilk ortaya çıktığı yaşlar tablo 3'de verilmiştir. Annelerin çocuk sahibi olmayı isteme yaşı ortalama $17,4 \pm 4,4$ (12-25) yıl olarak bulunmuştur.

Tablo 1: Anne ve baba adaylarının yaş ve eğitimleri

Yaş	Anne		Baba	
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde
17-20	10	13.3		
21-25	38	50.8	20	26.7
26-30	15	19.9	25	33.3
31-35	10	13.3	20	26.7
36-50	2	2.7	10	13.3
Eğitim				
Eğitimsiz	6	8.0		
İlkokul	46	61.3	40	53.4
Ortaokul	8	10.7	16	21.3
Lise	15	20.0	15	20.0
Yüksekokul			4	5.3
Meslek				
Ev kadını	71	94.7		
İşçi	4	5.3	64	85.3
Memur			11	14.7

Tablo 2: Evlilik ve gebeliğe ilişkin veriler

Yıl	Sıklık	Yüzde
Evlilik Süresi		
1	16	21.3
1-3	12	16.0
3 ve üstü	47	62.7
Evlenme Şekli		
Kendi isteği ile	22	29.3
Aile kararı ile	52	69.3
Diğer	1	1.3
Gebelikten Korunma		
Var	47	62.7
Yok	28	37.3
Gebeliğin Oluşması		
İsteyerek	48	64.0
İstemedi	27	36.0

Tablo 3: Çocuk Sahibi Olmayı İsteme Yaşı

Çocuk Sahibi Olmayı İsteme Yaşı	Sıklık	Yüzde
Hiç istemedi	3	4.0
12-15	10	13.3
16-20	50	66.7
21-25	12	16.0

Anne adaylarının unutamadıkları oyuncak sorgulanması sonuçları tablo 4'deki gibidir.

Tablo 4: Unutulamayan Oyuncak

	Sıklık	Yüzde
Yok	52	69.3
Bebek	18	24.0
Diğer	5	6.7

Anne adaylarının %69.3'ünde unutulmayan bir oyuncakları olmadığı saptanmıştır. Oyuncak anımsayanların (%30.7) %78.2'si unutamadığı oyuncak olarak oyuncak bebek belirtmişlerdir.

Anne adaylarının çocukluklarında evcilik-bebek oyunlarına katılma ve üstlendikleri rol, baba rolünü üstlenen arkadaşın kimliği ve oyuncak bebeğin doğum şekli tablo 5,6 ve 7'de sunulmuştur.

Anne adaylarının %6.7'si çocuklarında evcilik-bebek oyunu oynamadıklarını, %93.3'ü evcilik-bebek oyunu oynadıklarını, %87.2'si anne rolünü oynadıklarını ya da denediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 5: Evcilik-Bebek Oyununa Katılma ve Üstlenilen Rol

Oyunda üstlenilen rol	Sıklık	Yüzde
Oyun yok	5	6.7
Anne	47	62.7
Çocuk	5	6.6
Anne ve çocuk	14	18.7
Baba	1	1.3
Diğer	3	4.0

Tablo 6: Evcilik-Bebek Oyununa Baba Rolü Üstlenerek Katılan Oyun Arkadaşları

Baba rolünü üstlenen arkadaş	Sıklık	Yüzde
Kız arkadaş ve/veya kardeş	48	64.0
Erkek arkadaş ve/veya kardeş	13	17.3
Yok	14	18.7

Anne adayları tarafından evcilik-bebek oyununda kullanılan oyuncak bebeğin cinsiyetinin araştırılmasında %62.7 oranında kendi cinsiyetleri ile uyumlu olacak biçimde kız bebek tanımlanmıştır, bu oran her iki cinsiyeti birlikte belirtenlerle %77.4'e çıkmıştır.

Anne adayları tarafından evcilik-bebek oyununda kullanılan oyuncak bebeğin doğum şeklinin sorgulamasında %22.7 oranında karnımdan yanıtı alınmıştır.

Tablo 7: Evcilik-Bebek Oyunundaki Bebeğin Doğum Şekli

Oyuncak bebeğin doğum şekli	Sıklık	Yüzde
Bilmiyorum	40	53.3
Karnımdan	17	22.7
Hastaneden	4	5.5
Leylek, vb.	9	12.0
Bebek yok	5	6.7

Anne adaylarının 56'sında (%74.7) bebekleri ile ilgili cinsiyet beklentisi olduğu, 19'unda (%25.3) böyle bir beklentinin olmadığı görüşmüştür.

TARTIŞMA

Amaç bölümünde belirtilen anne ve baba adayının yaşı, eğitim düzeyi, mesleği, evlilik süresi ve şekli, gebelikten korunma yöntemi uygulayıp uygulamadığı, gebeliğin istenip istenmediğine ilişkin bulguların değerlendirilmesinde benzer çalışmalarda ortaya çıkan sonuçlarla paralellik sergileyen, eğitim düzeyi göreceli düşük bir araştırma evreninden söz etmek olasıdır (Atasoy 1996, Atasoy ve ark. 1997).

Araştırmada amaçlanan ikinci soru olan "anne- de ne zaman bebek sahibi olma arzusu ortaya

çıktı" sorgulamasının yanıtında; üç anne adayının anne olmayı hiç istemedikleri, ancak yaşamakta oldukları gebeliklerini kabullendikleri görülmüştür. Araştırma evrenini oluşturan anne adaylarının bir bölümünde bu arzusunun preadolesan dönemde ortaya çıktığı bulunmuştur. Bu bulguların İmge Bebek'in kuramsal yaklaşımı ile uyumlu olduğunu ileri sürmek olasıdır, özellikle latens dönemin izlerini taşıyan yaş grubundaki anne olma isteği bunu desteklemektedir. Diğer yandan anne adaylarının %16.0'sında ise bu arzusunun erişkin dönemde ortaya çıktığı bulunmuştur. 16-25 yaş grubunda anne olma isteğini belirleyen anne adaylarının toplamı %82.7'yi bulmaktadır. Anne adaylarının yaş dağılımları göz önüne alındığında yaşlarının 17-37 arasında dağıldığı görülmektedir. Bu bulgu ise anne olma isteğinin evlilikle gündeme geldiğini ileri sürmeye olanak sağlar.

Üçüncü soru olan "annenin çocukluğunda oynadığı oyunlar bu oyunlarda kullanılan oyuncaklar nelerdir, üstlenilen rol(ler) nedir, kimlerle paylaşılmıştır" sorularının yanıtlarının incelenmesinde anne adaylarının %93.3'ünün evcilik-bebek oyunları oynadığı bulunmuştur. Beklenen yükseklikteki bu sonuç kız çocuğu olma ve cinsel kimlikle uyumlu oyun seçmeyi işaret etmektedir. 52 (%69.3) anne adayı unutamadığı bir oyuncaktan söz etmemiştir. Bu durumun annelerin çocukluklarında yaşadıkları ekonomik ve sosyal ortamla ilgili olabileceği düşünülmüştür. Unutamadığı oyuncak olduğunu belirtenlerin toplamı 23 kişidir (%30.7). Bu annelerin 18'i unutamadıkları oyuncak olarak bebekten söz etmektedirler. Tanımladıkları bu oyuncak büyük olasılıkla İmge Bebek'tir. Bu yargıya varmayı kolaylaştıran bulgular çocukluklarında gerçekleştirdikleri oyunlar; evcilik-bebek oyunlarının yüksek oranı ve üstlenilen rol dağılımında anne olmanın en yüksek oranda bulunmasıdır. İmge Bebek için baba kimliğini taşıyan kişinin sorgulanmasında bu kimliği arkadaş ve/ya da kardeşlerinin taşıdığı saptanmıştır. Ancak annenin narsistik, çocuk cinselliği ile bilinç dışı edindiği bebeğinin babasının kimliğinin bir alan çalışmasında ortaya çıkartılabildiği olanaksızdır. Oyuncak bebeğin (İmge Bebek) doğumu sorgulanırken elde edilen verilerden %22.7 oranında gastrointestinal sistemi çağrıştıran "karnımdan doğdu" yanıtı alındığı anlaşılmıştır.

Yürütülen araştırma sonuçlarından, araştırma evreninin toplumumuzun önemli bir kesimini

yansıttığını ileri sürmek olasıdır. Düşük eğitim düzeylerine ve ailelerin ekonomik işleyişine doğrudan katılmamaları ile birlikte anne olmayı arzulama yaşının anne adaylarında İmge Bebek kuramsal yaklaşımı ile uyumlu olarak preadolesan dönemde başladığı ve bu arzunun adolesansla doruğa ulaştığı saptanmıştır. İmge Bebeğin yaşama ortamı olarak değerlendirilen evcilik-bebek oyunlarının kız çocuklar için ne denli önemli olduğunu da vurgulamak olasıdır. Araştırma sonuçlarından İmge Bebek kuramı ile çelişen bulgu olarak, bebeğin doğum yolu olarak gastrointestinal sistemi çağrıştıran yanıtlar sayısal olarak yetersiz değerlendirilmiştir.

Önümüzdeki günlerde başka araştırmacılar tarafından planlanıp yürütülecek, değişik kesimleri yansıtacak uzunlamasına çalışmalarla psikanalitik İmge Bebek kuramını sorgulamak, bebek psikiyatrisi günlük uygulamalarında yaygın olarak kullanmak söz konusu olacaktır. Böylece anne tutumundan köken alan, değişik ruhsal sorunların içinde olan bebeklerin ele alınması, tedavilerinin yürütülmesi, psikanaliz kuramının sunduğu ve bu çalışmada tanımlanmaya ve tartışılmaya çalışılan İmge Bebek aracılığı ile ülkemizdeki günlük uygulamalarda yaygınlaşacaktır.

KAYNAKLAR

de Ajuriaguerra J, Marcelli D (1989) *Psychopathologie de l'Enfant*. Masson Paris.

Ainsworth MS, Blehar M, Waters E ve ark. (1978) *Patterns of Attachment: A Psychological Study of Strange Situation*. NJ Hillsdale (ed). Lawrence Erlbaum Associates

Anderson B, Vietze P, Dokecki P (1977) *Reciprocity in vocal interactions of mothers and infants*. *Child Development*, 48:1676-1681.

Atasoy AZ (1996) *6 aylık Bebeklerde Bağlanma*. Çocuk Psikiyatrisi Uzmanlık Tezi. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi. Ankara.

Atasoy AZ, Ertürk YD, Şener Ş (1997) *Altı ve Oniki Aylık Bebeklerde Bağlanma*. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 8(4): 266-279.

Bleichfeld B, Moely BE (1984) *Psychophysiological responses to an infant cry: comparisons of groups of women in different phases of maternal cycle*. *Developmental Psychology*, 20: 1082-1091.

Bowlby J (1969) *Attachment*. Londra: Penguin Books.

Bowlby J (1980) *Loss*. Londra: Penguin Books.

Fenichel O (1945) *Nevrozların Psikoanalitik Teorisi*. (Çev. Tuncer S.) Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Kitaplar Serisi No:98 1974.

Golse B (1992) *Les Carences Maternelles Précoces*. *La Psychiatrie du Premier Age: Ders Notları 1991-1992 Paris*.

Holmes J (1993) *Attachment theory: A biological basis for psychotherapy?* *Br J Psychiatry*, 163: 430-438.

Soulé M (1991) *La Première Année et l'Interraction Fantasmatisque: Rôle Précoces du Père, des Ascendants et des Intervenants*. *La Psychiatrie du Premier Age: Ders Notları 1991-1992 Paris*.

Soulé M (1992) *L'Enfant Imaginaire: La Parantification et la Filiation*. *La Psychiatrie du Premier Age: Ders Notları 1991-1992 Paris*.

Stoleru S, Lebovici S (1977) *L'Interaction Parent-Nourrisson*. *Nouveau Traité de Psychiatrie de l'Enfant et de l'Adolescent*. 319-339. Puf. Paris.